

گفت‌وگوی روزنامه صبا با همکاران زنده‌یاد غلامرضا نیکخواه

مردی که خنده را به لحظه‌ها هدیه می‌داد

استعدادی که در پس نقش‌های طنز پنهان ماند

سروین دهقان
گفت‌وگو

درگذشت غلامرضا نیکخواه، تنها فقدان یک بازیگر باسابقه و چهره آشنای آثار طنز نیست؛ فقدان هنرمندی است که به باور همکارانش، ظرفیت‌ها و توانایی‌هایش بسیار فراتر از نقش‌هایی بود که طی سال‌ها از او دیده شد. سیروس میمنت و ناهید مسلمی، دو تن از همکاران و هم‌بازی‌های او، در گفت‌وگو با روزنامه صبا از خاطرات همکاری و معاشرت با این بازیگر، روحیه شوخ‌طبع و مهربان، خلاقیت و توانایی کم‌نظیرش در بداهه‌پردازی می‌گویند. میمنت از هنرمندی یاد می‌کند که طنز را عمیقاً می‌فهمید، دیالوگ‌های معمولی را به لحظه‌هایی شیرین تبدیل می‌کرد و می‌توانست در نقش‌های جدی نیز بدرخشد. مسلمی نیز از ظرفیت بالای او برای پذیرش شوخی، خانواده‌دوستی و استعدادی سخن می‌گوید که به اعتقادش حتی می‌توانست در سطح جهانی دیده شود. این دو روایت، تصویری از غلامرضا نیکخواه به دست می‌دهند که فراتر از شخصیت‌های خنده‌دار روی پرده است؛ هنرمندی دوست‌داشتنی که شاید سینما و تلویزیون فرصت کافی برای نمایش تمام توانایی‌هایش فراهم نکردند.

سیروس میمنت
بازیگر:

نیکخواه هنرمندی بود که طنز را عمیقاً می‌فهمید

سیروس میمنت، بازیگر و همکار غلامرضا نیکخواه، از جمله هنرمندانی است که تجربه همکاری و رفاقت با او را داشته و در برنامه «جوکر» نیز در کنار این بازیگر حضور داشته است. میمنت در گفت‌وگو با روزنامه صبا، در حالی که هنوز از شنیدن خبر درگذشت دوست و همکارش متاثر بود، از خاطرات مشترک، روحیه شوخ‌طبع و سرزنده نیکخواه، شناخت عمیق او از مقوله طنز و توانایی‌هایی گفت که به باورش کمتر مجال دیده شدن پیدا کردند.

○ با توجه به همکاری‌های مشترک و رفاقت نزدیکی که با زنده‌یاد غلامرضا نیکخواه داشتید، شنیدن خبر درگذشت او چه تأثیری بر شما گذاشت؟

واقعاً بسیار متأسفم. خبر برای من کاملاً غیرمنتظره بود. من شب قبل مشغول کار بودم و اخبار را دنبال نکرده بودم. امروز که این خبر را شنیدم، واقعاً شوکه شدم. اصلاً تصور نمی‌کردم چنین اتفاقی افتاده باشد. ما در چند کار با هم همکاری داشتیم و رفاقت نزدیکی بین ما شکل گرفته بود. روزگار خوبی در کنار ایشان داشتم و خاطرات بسیار خوبی از این همکاری‌ها و معاشرت‌ها در ذهنم باقی مانده است. آقای نیکخواه با وجود شرایط جسمی‌ای که داشتند و گاهی با تنگی نفس مواجه بودند، بسیار خوش‌مشرب، شوخ‌طبع و سرزنده بودند. واقعاً انسان شریف، هنرمند و لایقی بودند. از شنیدن این خبر بسیار متأثر شدم و هنوز هم باور کردنش برایم سخت است.

○ یکی از ویژگی‌هایی که مخاطبان از غلامرضا نیکخواه به یاد دارند، شوخ‌طبعی و شیرینی رفتار ایشان است. آیا در پشت صحنه هم همین روحیه را داشتند؟

بسیار زیاد. ایشان واقعاً همان آدمی بودند که جلوی دوربین می‌دیدیم. رفتارشان، گفتارشان، شوخ‌طبعی‌شان و شیرینی‌ای که در ارتباط با دیگران داشتند، هیچ تفاوتی با آن چیزی که مخاطب در قاب تلویزیون می‌دید، نداشت. پشت دوربین هم همان آدم بودند؛ بسیار سرزنده، شوخ و خوش‌روحیه. این ویژگی در ایشان کاملاً طبیعی بود و تصنعی نبود. بعضی آدم‌ها وقتی جلوی دوربین قرار می‌گیرند، شخصیت متفاوتی از خودشان نشان می‌دهند، اما آقای نیکخواه این‌طور نبودند. همان شیرینی و طراوتی که در بازی‌شان وجود داشت، در معاشرت روزمره‌شان هم دیده می‌شد. دخترشان، نیلوفر خانم، هم در بسیاری از مواقع همراه ایشان بود و مراقبت و همراهی‌شان می‌کرد. با وجود شرایطی که داشتند، در جمع دوستان و همکاران، روحیه بسیار خوبی داشتند و همیشه تلاش می‌کردند فضای اطرافشان را شاد نگه دارند. این روحیه برای من بسیار ارزشمند بود.

○ از ویژگی‌های هنری و سبک بازیگری غلامرضا نیکخواه چه می‌توان گفت؟ چه چیزی بازی ایشان را از دیگر بازیگران طنز متمایز می‌کرد؟

آقای نیکخواه به‌شدت هنرمند بودند و سبک بازیگری خاص خودشان را داشتند. بسیار خلاق بودند و طنز را عمیقاً می‌فهمیدند. طنز، برخلاف تصور بعضی‌ها، صرفاً به خنداندن مخاطب با حرکات ظاهری یا ویژگی‌های فیزیکی مربوط نمی‌شود. طنز یک مقوله بسیار پیچیده و به‌روز است و درک موقعیت، شناخت لحظه و فهم رفتار آدم‌ها در آن اهمیت بسیار زیادی دارد. دیگر زمان آن نیست که صرفاً با تکیه بر ویژگی‌های ظاهری یک بازیگر، مثل قد و قامت، چاقی و لاغری یا شکل چهره، مخاطب را بخندانیم. طنز امروز به شناخت رفتار، موقعیت، روابط انسانی و جزئیات شخصیت نیاز دارد. آقای نیکخواه این شناخت را داشتند و به‌شدت موقعیت را درک می‌کردند. ایشان لحظه را می‌شناختند و می‌دانستند چطور یک موقعیت معمولی را به لحظه‌ای شیرین و تأثیرگذار تبدیل کنند. دیالوگی که شاید در متن به شکل ساده‌ای نوشته شده بود، در اجرای ایشان به چیزی بسیار بامزه‌تر و جذاب‌تر تبدیل می‌شد. این توانایی به خلاقیت و درک بالای ایشان از طنز برمی‌گشت.

○ به نظر می‌رسد غلامرضا نیکخواه در اجرای دیالوگ‌ها و اضافه کردن جزئیات به نقش، توانایی ویژه‌ای داشتند.

دقیقاً همین‌طور بود. وقتی متن یا فیلمنامه را به ایشان می‌دادند، آن را صرفاً به همان شکل نوشته‌شده اجرا نمی‌کردند. دیالوگ را درک می‌کردند، موقعیت را می‌شناختند و با خلاقیت خودشان آن را شیرین‌تر و زیباتر می‌کردند. ایشان این توانایی را داشتند که به یک دیالوگ جان بدهند. گاهی یک جمله که در متن به شکل معمولی نوشته شده بود، در اجرای ایشان آن‌قدر جذاب می‌شد که آدم واقعاً حیرت می‌کرد. این اتفاق حاصل شناخت دقیق ایشان از طنز، ریتم، موقعیت و واکنش مخاطب بود.

○ شما در برنامه جوکر هم در کنار غلامرضا نیکخواه حضور داشتید. آن تجربه چه تصویری از ایشان برای شما به یادگار گذاشت؟

ما در جوکر زمان زیادی در کنار هم بودیم و فرصت داشتیم از نزدیک توانایی‌ها و روحیه ایشان را ببینیم. جوکر برنامه‌ای بود که هنرمندان در آن باید در لحظه واکنش نشان می‌دادند و خلاقیت خودشان را به نمایش می‌گذاشتند. این فضا برای شناخت توانایی‌های طنز یک بازیگر بسیار مناسب بود. آقای نیکخواه در چنین فضایی نشان می‌داد که چقدر طنز را می‌شناسند و چقدر به موقعیت مسلط هستند. ایشان بیشتر از اینکه بخواهند خودشان را درگیر یک دیالوگ از پیش نوشته‌شده کنند، به خلاقیت و ساختن لحظه توجه داشتند. این ویژگی در بازیگری بسیار مهم است. در جوکر هم می‌شد دید که ایشان چگونه از موقعیت‌ها استفاده می‌کنند و با شناختی که از طنز دارند، به لحظه‌ها شکل می‌دهند. حضورشان در کنار دیگر هنرمندان، برای من تجربه بسیار خوبی بود و خاطرات شیرینی از آن دوران دارم.

○ با توجه به توانایی‌های ایشان، فکر می‌کنید غلامرضا نیکخواه به جایگاه واقعی خود در سینما و تلویزیون رسیدند؟

نه، به نظر من ایشان به جایگاه واقعی خودشان نرسیدند. متأسفانه این مسئله فقط درباره آقای نیکخواه نیست و بسیاری از هنرمندان در حوزه طنز با چنین شرایطی مواجه هستند. ما در سینما و تلویزیون یک

